

עפ"ת 32427/07/17 - דאקר חאג' נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 32427-07-17 חאג' נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ערן קוטון
מערער	דאקר חאג'
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על חומרת העונש שנגזר על המערער בגדרי תת"ע 6694-04-16 בבית משפט השלום לתעבורה בעכו (להלן: "**בית משפט קמא**").
2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסו למערער עבירות נהיגה לאחר שתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע במהלך תקופה העולה על ששה חודשים, וללא פוליסת ביטוח בת תוקף לשימוש ברכב, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת התעבורה**") וסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.
3. על פי כתב האישום, בתאריך 22.3.16 בשעה 16:20, בנחף, נהג המערער ברכב משא סגור לאחר שתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע ביום 19.6.99, וללא פוליסת ביטוח המכסה את נהיגתו.
4. המערער הודה בבית משפט קמא במיוחס לו והורשע על פי הודאתו. כן ביקש לצרף לעניין העונש תיקים נוספים, חמישה במספר, בגין עבירות זהות שנעברו בתאריכים 18.10.15, 9.12.15, 20.4.16, 11.9.16 ו-6.3.17 אשר גם בביצוען הודה.
- הצדדים הציגו לפני בית משפט קמא הסדר טיעון לפיו יוטל על המערער עונש מאסר בפועל למשך חמישה חודשים שירוצה בעבודות שירות, מאסר מותנה בן שבעה חודשים למשך שלוש שנים, פסילה בפועל של רישיון הנהיגה, פסילה על תנאי, קנס והתחייבות.
5. בית משפט קמא כיבד את הסדר הטיעון וגזר את דינו של המערער בהתאם להסדר.

בגזר הדין הוטלו על המערער רכיבי הענישה כדלקמן: חמישה חודשי מאסר לריצוי בפועל בעבודות שירות; שבעה חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור במשך שלוש שנים עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה או עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; קנס בסך 3,500 ₪ או 35 ימי מאסר תמורתו לתשלום בשבעה תשלומים; חתימה על התחייבות על סך 3,000 ₪ להימנע מלבצע עבירות בהן הורשע במשך שנתיים; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושים חודשים; שלושה חודשי פסילה על תנאי מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך שלוש שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירה בה הורשע או עבירה המפורטת בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה.

6. המערער ממאן להשלים עם גזר דינו של בית משפט קמא.

בהודעת הערעור טען ב"כ המערער כי בית משפט קמא החמיר עם המערער יתר על המידה, עת פסל את רישיון הנהיגה שלו למשך שלושים חודשים בפועל, וכן הטיל מאסר בעבודות שירות למשך חמישה חודשים. על פי הטענה עסקינן בעונש חמור, קיצוני ולא מידתי.

בהודעת הערעור צוין כי העבירות שנעברו הן עבירות טכניות שכן תוקף רישיון הנהיגה של המערער פקע עקב צבירת חובות. באם בית משפט קמא היה מאפשר למערער לחדש את רישיונו ולהציג רישיון נהיגה תקף לאחר תשלום חובותיו, לא היה מקום לפסול בפועל את רישיון הנהיגה שלו כלל. עוד צוין כי המערער הצהיר בפני בית משפט קמא כי הוא פעל ופועל להסדרת רישיון הנהיגה וחיידושו, אולם בית משפט קמא כלל לא ייחס להצהרה זו משקל. נטען כי המערער עובד כשכיר בחברת מיזוג אוויר, זקוק לרישיון הנהיגה באופן יומיומי, בפרט בהיותו מתגורר עם הוריו הקשישים בהם הוא תומך נוכח מצבם הרפואי. לפיכך התבקש בית המשפט להתערב בעונש שהוטל בבית משפט קמא, להורות על ביטול רכיב המאסר, ולהמתיק משמעותית את תקופת הפסילה.

7. בדיון שהתקיים לא התייצב המערער. בא כוחו טען שהודיע לו על מועד הדיון אולם המערער סבר כי מדובר במועד שונה. עוד נטען שהמערער מרצה מאסר בעבודות שירות ולפיכך לא יכול היה להתייצב לדיון, שכן כבר החל יום העבודה. למרות זאת החליט בית המשפט לקיים את הדיון בערעור ולא להורות על מחיקתו על הסף, הגם שלא נמצאה סיבה מוצדקת להיעדרו של המערער מן הדיון.

במהלך הדיון הוברר כי בידי ב"כ הצדדים חסר פרוטוקול של אחד הדיונים שהתקיימו בבית משפט קמא. כן הוברר כי ב"כ המערער לא היה ער לעובדה שעונש המאסר לריצוי בפועל נגזר בהתאם להסדר הטיעון שהוצג לפני בית משפט קמא, לפיכך חזר בו ב"כ המערער מן הבקשה לבטל רכיב זה בענישה. ב"כ המערער אף הציע להחמיר עם המערער ולהאריך את תקופת המאסר, ככל שתקוצר תקופת הפסילה בפועל.

8. ב"כ המערער התרכז בטיעונו כאמור ברכיב פסילת רישיון הנהיגה בפועל, תוך הדגשה כי המערער נעדר רישיון נהיגה בשל נסיבות כלכליות. כן צוין כי המערער הודה וצירף תיקים בפני בית משפט קמא. את עיקר יהבו השליך ב"כ המערער על הטענה לפיה בית משפט קמא לא נימק את גזר דינו, ובפרט לא נימק את החלטתו בדבר אורך תקופת פסילת רישיון הנהיגה בפועל, סוגיה שהייתה במחלוקת בין הצדדים ולגביה לא הושגה הסכמה במסגרת הסדר הטיעון.

נטען כי בית משפט קמא לא קבע מתחם עונש הולם, לא התייחס לנסיבות השונות בהתאם להוראות הדין ולא קבע את עונשו של המערער על פי דין. סבור ב"כ המערער כי נוכח נסיבותיו האישיות של המערער יש להקל עמו הקלה יתרה ולהמתיק את עונשו תוך קיצור תקופת פסילת רישיון הנהיגה בפועל. זאת בפרט שעסקינן ב'אירוע' אחד לעניין קביעת מתחם העונש ההולם.

9. המשיבה מצידה התנגדה לקבלת הערעור תוך הדגשה כי רכיבי הענישה היוו חלק מהסדר טיעון אותו כיבד בית משפט קמא. אשר לעונש פסילת רישיון הנהיגה בפועל אשר הוטל על המערער, נטען כי לא מדובר בעונש מחמיר. תוקף רישיון הנהיגה של המערער פקע בשנת 1999 ומאז חזר המערער ושב לנהוג פעם אחר פעם ללא רישיון נהיגה תקף. גם על פי התיקים שצורפו לכתב האישום מושא הערעור דן נהג המערער פעמים מספר ללא רישיון נהיגה בתוקף במהלך כשנה וחצי. אמנם היה מקום לנמק בגזר הדין את ההחלטה ביחס לרכיב הפסילה בפועל, אך הדרך לרפא את הפגם אינה בקיצור תקופת הפסילה. לכל היותר ניתן להחזיר את התיק לבית משפט קמא על מנת שינמק את גזר דינו.

10. עם תום הדיון אפשר בית המשפט לצדדים להגיש פסיקה על מנת לתמוך בטענותיהם. חלף הגשת פסיקה הגישו ב"כ הצדדים מסמכים בהם הפנו לפסיקה. ב"כ המערער אף ביקש כי תקופת פסילת רישיון הנהיגה בפועל לא תעלה על שנה.

11. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי עניינו של המערער.

סבורני כי המערער כשל בעבירות שאינן טכניות, אלא בעבירות חמורות אשר הסכנה בעטיין לציבור המשתמשים בדרך היא רבה, ולצידה זלזול מתמשך בהוראות הדין. כן אציין, בניגוד לאמור בהודעת הערעור, כי המערער לא הצהיר בבית משפט קמא כי הוא פעל ופועל להסדרת רישיון הנהיגה. בדיון אף נטען כי המערער טרם פרע את כל חובותיו הכספיים.

12. בשנת 1999 פקע תוקף רישיון הנהיגה של המערער, אך מאז נצברו לחובתו עשר הרשעות בגין עבירות תעבורה שונות, לרבות עבירות זהות, וכן עבירות נהיגה ללא חגורת בטיחות, עבירת נהיגה בזמן פסילה ועבירת נהיגה ללא רישיון רכב. המערער אף נידון בשנת 2009 לעונש מאסר בפועל למשך ששה חודשים ולפסילת רישיון הנהיגה בפועל למשך ששה-עשר חודשים, קנס, התחייבות, מאסר מותנה ופסילה על תנאי. כפי הנראה לא היה בעונשים שהוטלו בעבר כדי לרסן את המערער, כדי למנוע ממנו מלנהוג לאחר שתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע לפני שנים, וכדי להרתיעו מלשוב ולסכן את ביטחון הציבור ואת ביטחונו האישי.

13. הלכה עמנו לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בענישה שנגזרה בידי הערכאה הדיונית אלא במקרים בהם ניתן להצביע על טעות מהותית בגזר הדין או במקרים בהם בית המשפט הדיוני חרג בצורה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת. נפסק בע"פ 5717/14 **מדינת ישראל נ' גדבאן** (2.12.14) -

"[...] לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, וההתערבות שמורה למקרים

חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או למקרים שבהם העונש חורג באופן מובהק מרמת הענישה הראויה, וזאת גם אחרי תיקון 113 (ראו למשל: ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)).

14. כאמור לעיל, רכיבי הענישה השונים, לרבות תקופת המאסר בפועל ותקופת המאסר המותנה, הם פועל יוצא של הסכמה שהוצגה בהסדר הטיעון. בכל הקשור לתקופה בה נפסל בפועל רישיון הנהיגה של המערער, מקובלת עליו הטענה לפיה היה מקום לפרט את הנימוקים שהביאו את בית משפט קמא להחלטתו. עם זאת, אין בהיעדרה של הנמקה כדי להצדיק את קבלת הערעור, אך בהעדרה, כנטען מפי ב"כ המערער, לא ניתן לעמוד על השיקולים שהנחו את בית משפט קמא בקביעת תקופת הפסילה. משכך, אבחן את נסיבות ביצוע העבירות, את הערכים שנפגעו מביצוען, את מידת הפגיעה בהם ואת מדיניות הענישה הנהוגה.

15. המערער חטא כאמור בעבירה שלצידה חומרה לא מבוטלת עת נהג לאחר שתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע שנים רבות קודם לכן. המערער אף נהג ללא פוליסת ביטוח המכסה את נהיגתו ובעבירה זו אף פגיעה נוספת בערכים מוגנים. אם היתה תאונה מתרחשת, נזקיה, או חלקם, היו עלולים להסב נזק גם לקופה הציבורית.

המערער לא נאלץ לבצע את העבירות בעטיין של נסיבות יוצאות דופן. נראה כי ההיפך הוא הנכון. לא מן הנמנע כי המערער עשה לו מנהג לנהוג דרך קבע באופן זהה. כך התייחס גזר דינו של בית משפט קמא לששה (!) הליכים שונים ולעבירות שבוצעו על פני כשנה ומחצה. כל עבירה שביצע המערער היא תוצאה של בחירה מודעת ומחודשת לעבור את העבירה ולסכן את הציבור. ברי כי ניתן היה להימנע מביצועה. למרות הדמיון בין מעשי המערער קשה להגדירם כ'אירוע' אחד לצורך קביעת העונש ההולם. אף אין לבטל את התייחסותו האישית של המערער אשר באה לביטוי לא רק בנהיגה חוזרת ונשנית לאחר שתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע לפני 18 שנים (!), אלא גם בהתייחסותו להליך הערעור השיפוטי אשר אותו יזם אך בחר להיעדר ממנו.

16. למרות האמור לעיל, לאחר שבחנתי את הדברים, שקלתי את טיעוני הצדדים, ועיינתי בפסיקה רבה שעסקה בעבירות מן הסוג דנן, פסיקה המשקפת את מדיניות הענישה הנהוגה, סבורני כי ניתן להקל במידת מה עם המערער.

אני מעמיד אפוא את תקופת פסילת רישיון הנהיגה בפועל שהוטלה על המערער על עשרים ואחד (21) חודשים. אין שינוי ביתר רכיבי הענישה שהוטלו בגזר דינו של בית משפט קמא.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהיעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ח אלול תשע"ז, 19 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.